

Troballa de *Mythimna languida* (Walker, 1858) a Catalunya i a Mallorca (Lepidoptera: Noctuidae)

Records of *Mythimna languida* (Walker, 1858) in Catalonia and Mallorca (Lepidoptera: Noctuidae)

Jordi Dantart¹, Diego Fernández², Arcadi Cervelló³ & Géza Zsolt⁴

¹Museu de Ciències Naturals de la Ciutadella (Zoologia). Passeig Picasso, s/n; E-08003 Barcelona
jdantart@xtec.net

²Avinguda Pompeu Fabra, 85-89, 1r 2a; E-08820 El Prat de Llobregat (Barcelona)

³Alcolea, 110, 2n 1ª; E-08014 Barcelona

⁴Lluçanès, 44-46, baixos; 08022 Barcelona

Key words: *Mythimna languida*, Noctuidae, Lepidoptera, new records, Catalonia, Iberian Peninsula, Mallorca, Balearic Islands.

Entre les captures fetes la tardor del 2005 al Lledoner (Baix Llobregat) destaca la d'un mascle de *Mythimna languida* (Walker, 1858) recollit el 30 d'octubre en una trampa de llum actínica de 6 W (fig. 1a). En aquesta localitat, un dels autors (D.F.) fa més d'una dècada que hi està fent un seguiment acurat de la fauna de lepidòpters, de manera que la presència d'aquest únic exemplar no es pot atribuir a una població localitzada, sinó que correspon a un immigrant esporàdic d'una espècie divagant. *M. languida* és l'únic representant europeu del subgènere *Morphopoliana*, proposat per Hreblay & Legrain (*in* Hreblay 1996) per agrupar un conjunt de tàxons que, pel seu *habitus*, recorden més aviat representants d'altres gèneres de noctuids, fet que queda ben palès si es té en compte que la major part van ser descrits dins d'*Hadena*, *Apamea*, *Mamestra* o altres gèneres afins. Tanmateix, l'estudi de la genitèlia d'aquestes espècies no deixa cap mena de dubte sobre la seva pertinença al gènere *Mythimna*.

Descrita del sud d'Àfrica, *M. languida* es troba àmpliament estesa per la major part de regions tropicals i subtropicals d'Àfrica i Àsia. Al nord de la seva àrea de distribució també assoleix la conca mediterrània, on es coneguda d'antic, tant del nord d'Àfrica com del Pròxim Orient i el sud de l'Àsia Menor. En tot aquest territori està ben assentada, com ho demostren les nombroses citacions existents, de les quals Hacker (2001) fa una recopilació exhaustiva. Al nord del Mediterrani, en canvi, no està del tot provat que completi el cicle biològic i la seva presència només ha estat documentada els últims vint anys. A Europa, Ronkay (1985) la va citar per primer cop de la península del Peloponès, i d'aleshores ençà s'han anat succeint les citacions d'exemplars de localitats costaneres i, ocasionalment, de l'interior del continent. Així, hi ha registres de la península Balcànica (p. ex.: Hacker 1989; Pettersson 1990),

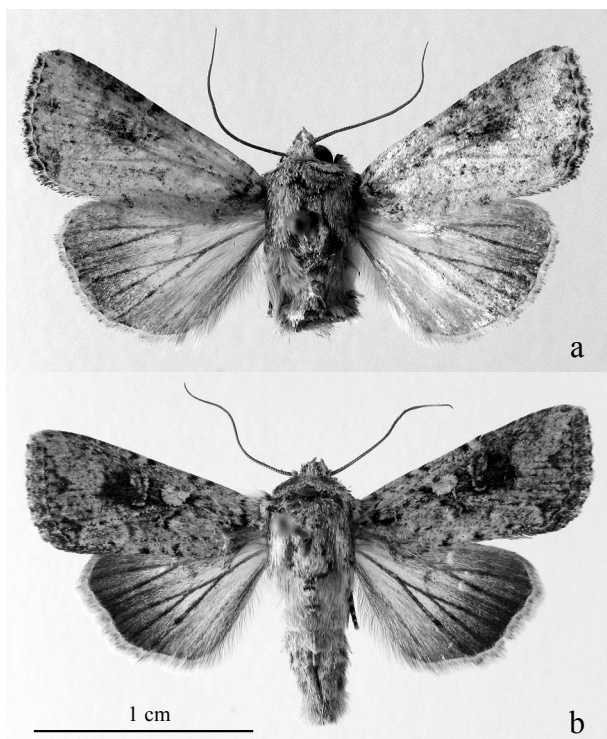

Fig. 1 Adults de *Mythimna languida* (Walker, 1858): **a**, el Lledoner (Baix Llobregat), ♂, 30.X.2005; **b**, Portocristo (Mallorca), ♂, 18.10.2005.

el sud de la península Itàlica (p. ex.: Parenzan & Scalercio 1996; Rezbanyai-Reser & Hausmann 2000), el sud de França (Cama & Varenne 2001) o les costes sud i oriental de la península Ibèrica (Yela & De Vrieze 2002; Huemer & Wieser 2006), però també han estat citats dos exemplars recollits al sud del Tirol (Rezbanyai-Reser & Hausmann 2000) i al nord d'Alemanya (Heinicke 1997). A la península Ibèrica, els pocs exemplars detectats són els dos que citen Yela & De Vrieze (2002), d'Almuñécar (Granada) i Xàbia (Marina Alta, Alacant), el que citen Huemer & Wieser (2006), de Santa Pola (Baix Vinalopó, Alacant), i el que s'ha trobat ara al Baix Llobregat, a Catalunya.

M. languida també ha estat registrada en moltes illes del Mediterrani, com ara Xipre (Rebel 1939, i cf. Hacker 2001), Creta (p. ex. Hacker 1992), Malta (Karsholt & Razowski 1994), Sicília (Bella *et al.* 1999; Russo *et al.* 2001), Stromboli (Dapporto & Lo Cascio 2001) o Sardenya (Dapporto *et al.* 2006). També Hacker *et al.* (2002)

esmenten Mallorca entre aquestes illes, tot i que a la bibliografia no s'ha pogut localitzar cap citació concreta. Aquí s'aprofita per confirmar la presència d'aquesta espècie en aquesta illa, on un dels autors d'aquesta nota (G.Z.) va recollir cinc exemplars a la localitat de Portocristo, a la llum, el 18 d'octubre de 2005 (fig. 1b), i encara un altre exemplar l'1 de desembre d'aquest any.

Tot i que els exemplars registrats a Europa són generalment considerats individus divagants, alguns autors suggereixen la possibilitat que esdevingui una espècie sedentària en les localitats adequades més meridionals (cf. Hacker 2001). Si més no, la detecció d'aquests individus pot ser cada cop més freqüent, ja que, com proposen Yela & De Vrieze (2002), el canvi climàtic pot estar afavorint la dispersió de *M. languida* cap al nord i l'oest a la regió mediterrània.

Material estudiat. Catalunya: el Lledoner (Vallirana, Baix Llobregat) (31TDF08, 450 m), 1 ♂, 30.X.2005 (prep. gen. JD 2005-081) (D. Fernández *leg.*); Balears: Portocristo (Mallorca) (30SED27, 30 m), 4 ♂, 1 ♀, 18.X.2005, 1 ♂, 1.XII.2006 (G. Zsolt *leg.*).

Referències bibliogràfiques

- Bella, S., Russo, P. & Parenzan, P. 1999. Contributi alla conoscenza della Lepidotterofauna siciliana VII. I Lepidotteri Eteroceri del Pantano Longarini (Siracusa, Sicilia Sud-orientale). *Phytophaga*, 9: 15-37.
- Cama, A. & Varenne, T. 2001. Quelques Noctuelles inhabituelles pour la France continentale (Lepidoptera Noctuidae). *Alexanor*, 21(3)(1999): 157-160.
- Dapporto, L., Fiumi, G. & Govi, G. 2006. Interessanti specie di Lepidotteri Eteroceri della regione sardo-corsa (Lepidoptera Heterocera). *Boll. Soc. ent. ital.*, 138(1): 45-50.
- Dapporto, L. & Lo Cascio, P. 2001. Nuove segnalazioni di Lepidotteri Eteroceri per l'Arcipelago Eoliano (Mar Tirreno meridionale) (Lepidoptera). *Boll. Soc. ent. ital.*, 133(2): 167-172.
- Hacker, H.H. 1989. Die Noctuidae Griechenlands. Mit einer Übersicht über die fauna des Balkanraumes. *Herbipoliana*, 2: 1-589, + i-xii.
- Hacker, H.H. 1992. Die Noctuidae Griechenlands. 1. Nachtrag. *Esperiana*, 3: 363-377.
- Hacker, H.H. 2001. Fauna of the Nolidae and Noctuidae of the Levante with descriptions and taxonomic notes (Lepidoptera, Noctuoidea). *Esperiana*, 8: 7-398.
- Hacker, H.H., Ronkay, L. & Hreblay, M. 2002. Hadeninae I. In: *Noctuidae Europaeae* (Fibiger, M., Agassiz, D. & Honey, M., eds.), 4: 1-419 pp, 14 pls. Entomological Press, Sorø.
- Heinicke, W. 1997. Erster Fund des Eulenfalters *Mythimna languida* (Walker, 1858) in Deutschland (Lep., Noctuidae). *Ent. Nachr. Ber.*, 41(3): 198-200.
- Hreblay, M. 1996. Revision der *Mythimna consanguis*-, *languida*-, *madensis*-, *natalensis*-Artengruppe (Morphopoliana subgen. N.) (Lepidoptera: Noctuidae). *Esperiana*, 4: 133-158.
- Huemer, P. & Wieser, C. 2006. Additions to the faunistics of Lepidoptera in the Comunidad Valenciana (Spain) - Part I. *Boln Soc. ent. aragon.*, 39: 271-283.
- Parenzan, P. & Scalercio, S. 1996. Nuove segnalazioni di Nottuidi (Lepidoptera) per l'Italia meridionale. *Entomologica*, 30: 105-133.
- Pettersson, C.A. 1990. *Aletia languida* Walk., a moth new to Yugoslavia (Lep., Noctuidae, Hadeninae) and other Lepidoptera Species collected in Yugoslavia. *Acta ent. jugosl.*, 23(1/2): 73-77.
- Rebel, H. 1939. Zur Lepidopterenfauna Cyperns. *Mitt. münch. ent. Ges.*, 29: 487-565, pl. 15.

- Rezbanyai-Resser, L. & Hausmann, A. 2000. Über *Mythimna (Morphopoliana) languida* (Walker, 1858), eine neue, tropische Wanderfalterart Europas, und ihre Fundangaben in Nord- und Süditalien (Lepidoptera: Noctuidae). *Atalanta* Würzburg, 31(1/2): 77-85.
- Ronkay, L. 1985. Records of the Lepidoptera of Greece based on the collections of G. Christensen and L. Gozmany: XIII. Noctuidae 2, IV. Noctuidae 3. *Ann. Mus. Goulandris*, 7: 375-379, 381-383.
- Russo, P., Bella, S. & Parenzan, P. 2001. Contributo alla conoscenza dei Nottuidi della Sicilia (Lepidoptera, Noctuidae). *Phytophaga*, 11: 11-85.
- Yela, J.L. & De Vrieze, M. 2002. *Mythimna (Morphopoliana) languida* (Walker, 1858): first records for the Ibero-Balearic area (Lepidoptera: Noctuidae: Hadeninae). *Boln Soc. ent. aragon.*, 30: 165-167.

Data de recepció: 11 de desembre de 2006

Data d'acceptació: 20 de desembre de 2006